

Justyna Gerlach*, Mateusz Gil**

Efektywność przedsiębiorstwa w teorii ekonomii – która z definicji najlepiej oddaje istotę zagadnienia?

Słowa kluczowe: efektywność, ekonomia, przedsiębiorstwo

Keywords: efficiency, economy, business

Wprowadzenie

Kategoria efektywności jest jedną z najbardziej znanych i często używanych, do opisanego różnych teorii z zakresu ekonomii, zarządzania i gospodarki, jednak jej interpretacja nie jest prosta. Pojęcie efektywności, w funkcji przymiotnika, stosowane jest w wielu obszarach aktywności człowieka. Stanowi jedną z najpopularniejszych kategorii oceniających pewne działania. Celem tego artykułu jest zasygnalizowanie nowego spojrzenia na pojęcie efektywności przedsiębiorstwa, które można rozpatrywać w dwóch aspektach: organizacyjnym oraz ekonomicznym. Ponadto zaprezentowane zostaną różne definicje pojęcia „efektywność”, którego rozumienie bywa tematem wielu debat wśród specjalistów. Bardzo często pojęcie to występuje w odniesieniu do zyskowności, rentowności, wydajności, produktywności lub skuteczności, używanej w znaczeniu osiągnięcia celu, wykonania przyjętego planu. W literaturze można się spotkać również z poglądem wyznawanym przez niektórych autorów, w których skuteczność stanowi pewien warunek niezbędny do osiągnięcia efektywności (np. Gasparski, 2008; Dudycz, 2008; Samuelson, Nordhaus, 1999). W tym przypadku efektywność jest uważana za pojęcie o szerszym

---

* mgr Justyna Gerlach, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, email: justyna.gerlach@wzieu.pl

** mgr Mateusz Gil, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, e-mail: mateusz.gil@wzieu.pl

znaczeniu niż skuteczność. Natomiast inni autorzy twierdzą, że efektywność jest traktowana jako kryterium oceny skuteczności. Można także traktować efektywność i skuteczność jako niezależne kategorie, które się wzajemnie uzupełniają. Dla części badaczy efektywność jest tożsama z produktywnością albo odnosi się do optymalnego wykorzystania zasobów produkcyjnych. W tabeli 1 zaprezentowano wybrane objaśnienia terminu efektywność, dotyczące wymienionych powyżej podejść do zagadnienia.

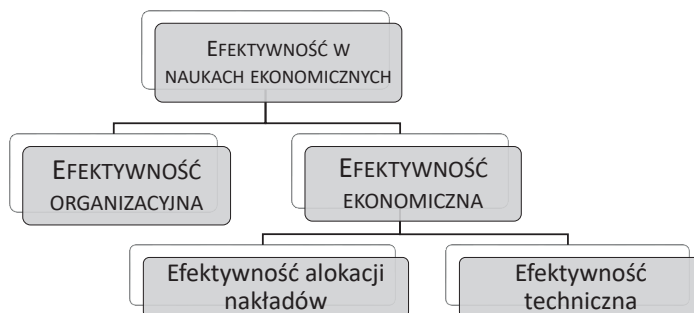
Tabela 1. Wybrane definicje efektywności

Skuteczność jako warunek/element osiągania efektywności	Działania gospodarcze powinny być wykonywane sprawnie, czyli efektywnie, tj. skutecznie oraz ekonomicznie (Gasparski, 2008)
	W wąskim znaczeniu utożsamia efektywność z prakseologiczną kategorią ekonomiczności, natomiast w znaczeniu szerokim komponentami efektywności są: skuteczność, korzystność i ekonomiczność (Dudycz, 2008)
	Efektywność jest to użytkowanie zasobów gospodarczych w sposób najbardziej skuteczny (Samuelson, Nordhaus, 1998)
Efektywność jako kryterium oceny skuteczności	Efektywność odnosi się do stopnia osiągnięcia założonych celów przy minimalnych kosztach lub maksymalizacji stopnia osiągnięcia celu przy założonych kosztach (Lubińska, 2009)
	Efektywność to miara sprawności i skuteczności, miara tego, w jakim stopniu osiąga się wyznaczone cele (Stoner, Freeman, Gilbert, 1997)
	Efektywność jest kwantyfikacją skuteczności (Jajuga, Pluta, 2002)
Skuteczność i efektywność jako kategorie niezależne	Przedsiębiorstwo może być: efektywne i skuteczne, efektywne i nieskuteczne, nieefektywne i skuteczne, nieefektywne i nieskuteczne (Marciniak, 1995)
	Efektywność to „robienie rzeczy właściwie” (<i>doing things right</i>), natomiast skuteczność to „robienie rzeczy właściwych” (<i>doing the right things</i>), działania skuteczne niekoniecznie muszą być efektywne i odwrotnie (Dudycz, 2008)
	Praca skuteczna może być nieefektywna, jak również praca wydajna nie musi być efektywna (Sidor-Rządowska, 2005)
Efektywność= produktywność/ wydajność	Efektywność w sensie ekonomicznym jest relacją wartości uzyskanych efektów do nakładu czynników użytych do ich uzyskania (Dudycz, 2008)
	W ujęciu techniczno-ekonomicznym jest rozumiana jako wydajność (Hamrol, 2008)
	Najbliższym synonimem pojęcia efektywności jest produktywność, tzw. ogólna, rozumiana jako stosunek łącznych wyników działalności gospodarczej do ogółu zużytych zasobów (Dudycz, Tomaszewicz, 2007)
Efektywność rozumiana jako alokacja zasobów w sensie Pareto	Efektywność to maksymalizacja produkcji wynikająca z właściwej alokacji zasobów, przy danych ograniczeniach podaży (kosztów ponoszonych przez producentów) i popytu (preferencji konsumentów) (Kamerschen, McKenzie, Nardinelli, 1991)
	Efektywność to optymalna alokacja zasobów czynników produkcji, produktów i optymalnej dystrybucji dochodu (Czarny, Nojszewska, 2000)
	Efektywność oznacza, iż nie ma marnotrawstwa, gospodarka funkcjonuje efektywnie wtedy, kiedy nie może zwiększyć produkcji jednego dobra, nie zmniejszając produkcji drugiego (Samuelson, Nordhaus, 1999)

Źródło: opracowanie własne.

Efektywność w naukach ekonomicznych można rozpatrywać w dwóch aspektach: efektywność organizacyjna oraz efektywność ekonomiczna, co zostało zaprezentowane na rys. 1.

Rysunek 1. Kategorie efektywności w naukach ekonomicznych

Źródło: Ziębicki (2015), s. 20.

Efektywność organizacyjna – czym tak naprawdę jest?

Przez niektórych autorów kategoria ta jest traktowana jako najszersza znaczeniowo spośród takich pojęć, jak: sprawność, produktywność, ekonomiczność, racjonalność czy skuteczność (Skrzypek, 2000, s. 63). Efektywność ekonomiczna związana jest z badaniami nad tym zagadnieniem, odnoszącymi się do teorii ekonomii. Natomiast efektywność organizacyjna, w kontekście nauki o zarządzaniu, często nazywana jest efektywnością zarządzania. Efektywność zarządzania często rozumiana jest jako miara pewnej sprawności, umiejętności i skuteczności menadżerów lub w szerszym ujęciu organizacji i dotyczy tego w jakim stopniu wyznacza i osiąga założone cele. W teorii zarządzania dominuje pojęcie efektywności organizacyjnej (funkcjonowania systemu) określanej jako zdolność przedsiębiorstwa do bieżącego i strategicznego przystosowania się do zmian w otoczeniu, a także produktywnego wykorzystania posiadanych zasobów do realizacji przyjętej struktury celów (Szymańska, 2010, s. 152–164). Można spotkać się z trzema stanowiskami wobec efektywności, związanymi z naukami o zarządzaniu:

- podejście celowościowe, w którym ocena efektywności dotyczy przede wszystkim stopnia realizacji założonego celu, a dopiero w następnej kolejności poziomu wykorzystania dostępnych zasobów,
- podejście systemowe, według którego efektywność to umiejętność pokonywania przez organizację braku pewności płynącej z otoczenia oraz kształtowania przez nią otoczenia w kierunku dogodnym dla niej samej,

– podejście wielokryterialne, w którym idea efektywności opiera się na osiągnięciu przez organizację wyznaczonych celów, spełnianiu określonych warunków i utrzymaniu nałożonych na nią standardów (Pawłowski, 2004, s. 11–19).

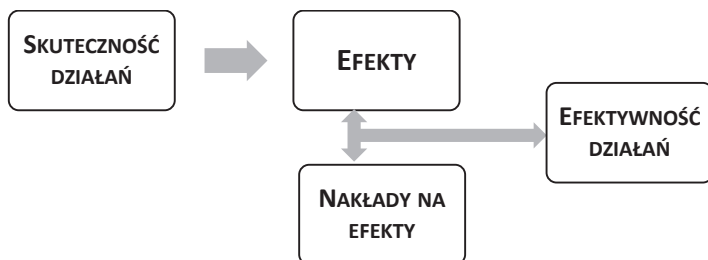
W kontekście efektywności organizacyjnej, równie popularne są pojęcia efektywności czasu oraz efektywności pracy, które często są łączone w jedną wartość. Odpowiednie, efektywne wykorzystanie posiadanego czasu wiąże się nie tylko z pracą, z którą zwykle jest kojarzony. Efektywność czasu odnosi się również do odpowiedniego wykorzystania możliwości rynkowych, wprowadzenia zmian oraz możliwości systemów i procesów istniejących w przedsiębiorstwach. Analiza może wykazać, które elementy procesu wymagają zmian, a przemodelowanie może w znacznym stopniu poprawić działanie systemów przedsiębiorstwa, a dzięki temu zwiększyć jego efektywność. Efektywność pracy natomiast odnosi się bezpośrednio do pracy ludzkiej. Wprowadzenie na przykład standaryzacji pewnych czynności, produktów, koncepcji Lean Management, narzędzia 5S, może wpłynąć na poprawę dynamiki pracy.

W teorii ekonomii efektywność najczęściej określana jest jako relacja uzyskanych efektów do podniesionych nakładów, przy uwzględnieniu pewnych zmiennych, dotyczących czynników produkcyjnych. W szerszym znaczeniu pojęcie to odnosi się do osiągnięcia najlepszych rezultatów produkcji, dystrybucji produktów i usług przy jak najmniejszym nakładzie. Z efektywnością ekonomiczną wiąże się zasada racjonalnego gospodarowania, która polega na tym, że w działaniach gospodarczych należy postępować w taki sposób, aby przy danym nakładzie środków osiągnąć największy stopień realizacji celu lub przy danym stopniu realizacji celów użyć najmniej posiadanego nakładu środków. Można wyróżnić dwie możliwości, wynikające z zasady racjonalnego gospodarowania:

1. Zasada maksymalizacji uzyskanych efektów przy założonych, dostępnych dla danego podmiotu, nakładach, środkach.
2. Zasada minimalizacji ponoszonych kosztów i nakładów na zrealizowanie założonych zadań, celów.

Należy pamiętać o tym, że nie każde działanie skuteczne ma swoje odzwierciedlenie w działaniu efektywnym. Efektywność przedsiębiorstwa zależy również od wielkości nakładów (rys. 2). Można zwiększyć efektywność orientując się na nakłady (ich minimalizowanie) lub efekty (ich maksymalizowanie) (Bielawa, 2013, s. 23–36).

Rysunek 2. Zależność między skutecznością i efektywnością działań

Źródło: Wrzosek (2005), s. 18.

Efektywność organizacyjna a efektywność ekonomiczna

Na efektywność ekonomiczną w dużej mierze wpływa również zarządzanie przez jakość, które zakłada ciągłe doskonalenie i poprawę wszystkich aspektów funkcjonowania przedsiębiorstwa, czyli m.in. związanych z pracownikami, procesami, przepływem informacji (Bielawa, 2013, s. 23–36).

Można zauważyć, że efektywność w tym ujęciu odnosi się głównie do sprawności działania przedsiębiorstwa, rozumianej jako optymalizacja wykorzystania posiadanych zasobów oraz skuteczności funkcjonowania, którą można określić jako zdolność firmy do osiągnięcia celów. Efektywność rozumiana jako wzajemne relacje między nakładami i efektami może być przedstawiana według trzech podstawowych formuł:

1. Efektywność jako różnica pomiędzy efektami a nakładami (korzystność): pożądany wynik powinien być większy od zera, co oznacza, że uzyskane efekty są większe od poniesionych nakładów.
2. Efektywność jako iloraz efektów do poniesionych nakładów (ekonomiczność): pożądany wynik powinien być większy od jedności, co oznacza, że poniesione nakłady są niższe od uzyskanych efektów;
3. Efektywność jako iloraz różnicy pomiędzy efektami a nakładami do poniesionych nakładów – formuła ta określana jest jako stopa zwrotu z inwestycji (*return on investment ROI*) i wyrażana jest w procentach (Rutkowska, 2013, s. 440).

W niniejszym artykule zaprezentowano podział efektywności ekonomicznej uwzględniając następujące aspekty: lokację zapasów, która jest najczęściej kojarzona z tym pojęciem oraz efektywność techniczną, która bardzo rzadko jest wyszczególniana. Techniczna efektywność, w węższym ujęciu, dotyczy poszczególnych środków i przedmiotów pracy: maszyn, urządzeń, linii produkcyjnych, narzędzi, materiałów, surowców. Jest określana danymi technicznymi, takimi jak: zużycie energii na jednostkę pracy, liczbę wykonanych operacji w jednostce czasu, jednostkową wartość

energetyczną surowca, emisję zanieczyszczeń na jednostkę pracy i szeregiem innych parametrów. Są to właściwości rzeczy wykorzystywanych w procesie wytwórczym, wskazujące na relacje uzyskiwanych korzyści (np. liczba wykonanych operacji) do nakładów (np. pobór energii, potrzebny czas). W ujęciu szerszym efektywność techniczna dotyczy całego procesu produkcyjnego (techniki, technologii, organizacji pracy) i wskazuje na relację ilości wytworzonego produktu do zaangażowanych czynników produkcji. Uzyskanie maksymalnej technicznej efektywności gospodarowania oznacza, że nie jest możliwe zwiększenie ilości wytwarzanych produktów bez zwiększenia zatrudnienia czynników produkcyjnych (Nojszewska, 2010, s. 179). Wiąże się z wykorzystaniem zasobów w technologicznie najbardziej wydajny sposób. Jest mierzona w jednostkach naturalnych i odgrywa istotną rolę w procesie gospodarowania, ponieważ w dużym stopniu określa efektywność ekonomiczną (Dąbrowski, 2013, s. 34). Każde urządzenie zużywa się z czasem, a niewykorzystanie w okresie przydatności pełnych możliwości przerobowych można uznać za marnotrawstwo. Efektywność techniczna jest warunkiem koniecznym do osiągnięcia efektywności ekonomicznej, ale nie oznacza to, że wszystkie rozwiązania technicznie efektywne są też efektywne ekonomicznie.

Alokacja zasobów

Alokacja zasobów polega na pełnym określeniu, jakie dobra, w jaki sposób oraz dla kogo są produkowane. Efektywność alokacji zasobów dotyczy nie tylko zasobów czysto produkcyjnych jak na przykład: surowce, półprodukty, materiały, ale również w kontekście zasobów – finansowych, informacyjnych, ludzkich czy rzeczowych. Aby odpowiednio rozdzielić zasoby finansowe, należy dokonać analizy kosztów bezpośrednich (na przykład przy pomocy rachunku kosztów działań (ang. *Activity Based Costing*), która pozwoli na dokładniejsze zlokalizowanie i przypisanie kosztów do odpowiednich działań. Ułatwi to znacznie możliwość przydzielania odpowiedniej ilości posiadanych funduszy do działów oraz identyfikację miejsc najbardziej kosztochłonnych. Komunikacja wewnętrzna, jak i przepływ informacji z zewnątrz są niezwykle istotne dla przedsiębiorstw. Najważniejszym zadaniem efektywnej alokacji informacji jest to, aby odpowiednie osoby, związane z danym zagadnieniem, otrzymały informacje najbardziej aktualne. Jeżeli komunikacja wewnętrzna w firmie działa prawidłowo, ludzie pracują wydajniej, a czas oraz inne zasoby są w mniejszym stopniu zużywane. Efektywność alokacji zasobów ludzkich polega nie tylko na właściwym dobraniu osób do stanowisk, zadbanie o to by w danych działach pracowała najbardziej optymalna liczba pracowników, ale również w takim kontekście, że nie można zwiększyć użyteczności pracy jednej osoby, nie obniżając jednocześnie użyteczności kogoś innego. Wszystkie te czynniki wpływają na efektywność przedsiębiorstwa.

Włoski ekonomista Vilfredo Pareto sformułował podstawy teorii efektywności ekonomicznej, wskazał, że efektywność występuje wtedy, gdy nie jest możliwe zorganizowanie produkcji w taki sposób, by każdy znalazł się w lepszej sytuacji bez pogarszania sytuacji kogokolwiek innego (Varian, 2005, s. 4). Mniej więcej oznacza to, że równowaga według Pareta osiągnięta jest wtedy, gdy koszt produkcji danego dobra jest równy końcowej korzyści związanej z konsumpcją tego dobra. Paretoowskie teorie związane z efektywnością związane są przede wszystkim z poszukiwaniem optymalnej alokacji na poziomie rynków. Współcześnie, efektywność rozpatruje się najczęściej na poziomie pojedynczych jednostek gospodarczych.

Wyszczególnione zostały dwa podejścia do efektywności w przedsiębiorstwach: statyczna oraz dynamiczna. Efektywność dynamiczna związana jest ze zdolnością do wzrostu i rozwoju w perspektywie długookresowej, natomiast efektywność statyczna koncentruje się na unikaniu marnotrawstwa posiadanych zasobów i ich jak najlepszej alokacji. O efektywności statycznej można powiedzieć, że oznacza optymalną produkcję i dystrybucję ograniczonych zasobów i jej celem jest prowadzenie systemu. Natomiast celem efektywności dynamicznej nie jest dążenie do osiągnięcia krzywej możliwości produkcyjnych, ale raczej ciągłe przesuwanie jej w prawo (Huerta de Soto, 2010).

Efektywność dynamiczna w teorii ekonomii odnosi się do działań związanych ze strategią główną przedsiębiorstwa, która wymaga określenia misji oraz ciągłej eksploatacji rynku. Przy efektywności strategicznej mamy do czynienia ze strategią operacyjną oraz, w szerszym rozumieniu, ze strategią taktyczną.

W teorii ekonomicznej i praktyce gospodarczej są stosowane różne miary efektywności ekonomicznej, zależnie od tego co się przyjmuje za efekt, a co definiuje jako nakład, uzyskiwane są różne relacje efektywnościowe.

Podsumowanie

Porównując przedstawione definicje można wyciągnąć następujące wnioski: określenie efektywności jest różne w zależności od kontekstu, w którym zostaje ono użyte. Dokonując analizy zawartych w pracy definicji efektywności można stwierdzić, że istnieje szereg określeń, które składają się na współczesne rozumienie treści i zakresu terminu „efektywności”, należą do nich:

- wydajność,
- kompetencyjność,
- sprawność,
- funkcjonalność,
- komunikatywność,
- skuteczność,

- celowość,
- racjonalność,
- ekonomiczność,
- produktywność.

Nie znając szerszego kontekstu, niezwykle trudno jest określać efektywność, ponieważ stworzenie jednolitej definicji, obowiązującej w każdej sytuacji i odnoszącej się do każdej dziedziny gospodarki, jest niemożliwe. Do opisanie i oceny, często bardzo rozległej i wielowymiarowej działalności przedsiębiorstw, potrzebne są różne kategorie, w tym również efektywność. Mimo to efektywność jest pojęciem bardzo ogólnym i różnie interpretowanym. Dlatego, aby w odpowiedni sposób używać tego stwierdzenia należy zaprezentować również kontekst badanych sfer, a także wziąć pod uwagę elementy, które uwzględniano podczas badań i analiz. Pomiar efektywności wskazuje, że ma ona zwykle charakter subiektywny i nie może być definiowana ani mierzona niezależnie od celów oraz wiedzy podejmującego decyzję. Pomiar efektywności podejmowanych przez podmioty gospodarcze działań jest standardową procedurą pozwalającą na racjonalną alokację dostępnych zasobów. Przedsiębiorstwo można uznać za efektywne, jeśli przy pełnym wykorzystaniu posiadanych zasobów wytwarza dobra, na które występuje zapotrzebowanie na rynku, bez zbędnego gromadzenia zapasów. Jednak analizując powyższe założenia można uznać, że efektywność w teorii ekonomii jest to działanie pozbawione marnotrawstwa oraz nastawione na osiągnięcie najlepszego rezultatu w ramach dostępnych zasobów i technologii. Wysoka efektywność działań jest bowiem uzasadnieniem do dalszej ich intensyfikacji, podczas gdy niska efektywność stanowi sygnał ostrzegawczy wskazujący na ich ograniczenie lub wręcz zaprzestanie. Takie podejście stosowane jest w przypadku zasobów materialnych, jak również coraz częściej odnosi się do obszaru zasobów niematerialnych (Rutkowska, 2013, s. 440).

Literatura

- Bielawa, A. (2013). Przegląd kryteriów i mierników efektywnościowych przedsiębiorstw nastawionych projąkociowo. *Studia i Prace WNEiZ*, 1 (34), 23–36.
- Czarny, E., Nojszewska, E. (2000). *Mikroekonomia*. Warszawa: PWE.
- Dąbrowski, J. *Metodyczne aspekty pomiaru efektywności przedsiębiorstw portowych*. Pobrano z: <http://studiaimaterialy.pl/wp-content/uploads/2013/07/ZN-2012-ITiHM-JD%C4%85browski.pdf> (20.05.2018).
- Dudycz, T. (red.) (2008). *Efektywność funkcjonowania szkół wyższych* (13–41). Wrocław: Politechnika Wroclawska.
- Dudycz, T., Tomaszewski, Ł. (red.) (2007). *Efektywność – rozważania nad istotą i pomiarem*. *Prace Naukowe AE we Wrocławiu*, 1060, 13–41.
- Gasparski, W. (2008). Decyzje i etyka. Normy uczciwości. *Decydent & Decision Maker*, 74.

- Hamrol, A. (2008). *Zarządzanie jakością z przykładami*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Huerta de Soto, J. (2010). *Czteryście lat efektywności dynamicznej*. Pobrano z: <http://mises.pl/blog/2010/03/02/huerta-de-soto-czteryście-lat-efektywnosci-dynamicznej> (20.05.2018).
- Jajuga, T., Pluta, W. (red.) (2002). O efektywności w warunkach restrukturyzacji przedsiębiorstwa. *Prace Naukowe AE we Wrocławiu*, 965.
- Kamerschen, D.R., McKenzie, R.B., Nardinelli, C. (1991). *Ekonomia*. Gdańsk: Fundacja Gospodarcza NSZZ „Solidarność”.
- Lubińska, T. (red.) (2009). *Nowe zarządzanie publiczne – skuteczność i efektywność*. Warszawa: Difin.
- Marciniak, S. (red.) (1995). *Makro- i mikroekonomia. Podstawowe problemy*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Nojszewska, E. (2010). *Podstawy ekonomii*. Warszawa: WSiP.
- Pawłowski, J. (2004). *Metodyka oceny efektywności finansowej przedsięwzięć gospodarczych*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Rutkowska, A. (2013). *Teoretyczne aspekty efektywności – pojęcie i metody pomiaru*. Pobrano z: http://www.jmf.wzr.pl/pim/2013_1_4_29 (20.05.2018).
- Samuelson, P.A., Nordhaus, W.D. (1999). *Ekonomia*. T. 1, 2. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Sidor-Rządkowska, M. (2005). *Kształtowanie nowoczesnych systemów ocen pracowników*. Kraków: Oficyna Ekonomiczna.
- Skrzypek, E. (2000). *Jakość i efektywność*. Lublin: Wydawnictwo UMCS.
- Stoner, A.F., Freeman, R.E., Gilbert, D.R. (1997). *Kierowanie*. Warszawa: PWE.
- Szymańska, E. (2010). Efektywność przedsiębiorstw – definiowanie i pomiar. *Roczniki Nauk Rolniczych*, 2 (97), 152–164.
- Varian, H.R.V. (2005). *Mikroekonomia. Kurs średni – ujęcie nowoczesne*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Ziębicki, B. (2015). *Efektywność w naukach ekonomicznych*. Pobrano z: http://mowes.tozch.edu.pl/wp-content/uploads/2015/02/BES_nr_2.pdf (20.05.2018).

Abstrakt

W artykule zaprezentowano podejście do efektywności przedsiębiorstwa, które można rozpatrywać w dwóch aspektach: organizacyjnym oraz ekonomicznym. Efektywność organizacyjna jest określana jako zdolność przedsiębiorstwa do bieżącego i strategicznego dostosowania się do zmian w otoczeniu, a także jako produktywnie wykorzystanie posiadanych zasobów, służące do realizacji zamierzonych celów. Efektywność ekonomiczna, której punktem odniesienia jest sprawność funkcjonowania przedsiębiorstwa, sposoby zarządzania (zarządzanie przez jakość, ciągłe doskonalenie, sposób przepływu informacji), rozumiana jako dostosowanie się do wymagań oraz oczekiwań klientów. Kiedy przedsiębiorstwo można określić jako efektywne? Jeżeli przy pełnym wykorzystaniu posiadanych zasobów jest w stanie, bez angażowania nadmiernych zapasów, zaspokajać popyt na dobra na które występuje zapotrzebowanie na rynku.

Efficiency of the enterprise in the theory of economics – which definitely is the best of the issue?

The aim of the article is to signal a new look at the concept of effectiveness, which can be considered in two aspects: organizational and economic. Organizational efficiency defined as the company's ability to adapt to changes in the environment on a current and strategic basis, as well as to use the resources positively to achieve its goals. Economic efficiency, the point of reference is the efficiency of the company's operation, management methods (Total Quality management, continuous improvement, information flows) and adaptation to the requirements and expectations of customers. When can a company be described as effective? If, while making full use of its resources, it is able to satisfy the good for which there is market demand without excessive stocks.